

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 615/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. augusta 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti INVEST TRADE, spol. s r. o., Čučmianska dlhá 26, Rožňava, zastúpenej advokátkou JUDr. Jitkou Tutkovou, Advokátska kancelária, Mierová 94, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 574/2011 a jeho uznesením zo 7. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti INVEST TRADE, spol. s r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2016 doručená sťažnosť spoločnosti INVEST TRADE, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 574/2011 a jeho uznesením zo 7. marca 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 25. apríla 2016.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupuje ako oprávnená v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom JUDr. Róbertom Tutkom, Čučmianska dlhá 26, Rožňava (ďalej len „súdny exekútor“), pod sp. zn. EX 853/2013. Exekúcia je vedená proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“), a to o vymoženie sumy 3 889,96 €.

Uznesením okresného súdu č. k. 9 Er 574/2011-48 zo 7. marca 2016 bola exekúcia podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku zastavená z dôvodu, že sťažovateľka v zmysle § 243f ods. 1 Exekučného poriadku nedoplnila návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku v lehote 30 dní odo dňa účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“), t. j. najneskôr do 22. januára 2016. Toto uznesenie bolo sťažovateľke doručené 4. apríla 2016.

V skutočnosti sťažovateľka návrh na vykonanie exekúcie doplnila podaním z 19. januára 2016 osobne doručeným súdnemu exekútorovi 21. januára 2016.

Sťažovateľka poukazuje na ustanovenie § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého v exekučných konaniach, ktoré sa začali pred účinnosťou tohto zákona a v ktorých sa odo dňa účinnosti tohto zákona vyžadujú pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie náležitosti podľa § 39 ods. 4, je oprávnený povinný doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 do 30 dní odo dňa účinnosti tohto zákona.

Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že podľa jeho názoru v lehote 30 dní je nutné doplniť návrh na vykonanie exekúcie priamo exekučnému súdu. Podľa sťažovateľky však takýto výklad nemá oporu v zákone a je zjavne svojvoľný. Návrh na

vykonanie exekúcie podáva oprávnený v zmysle § 36 ods. 2 Exekučného poriadku exekútorovi. Je teda logické, že ak už citované ustanovenie hovorí o doplnení návrhu na vykonanie exekúcie bez toho, aby určovalo konkrétneho adresáta tohto doplnenia, je ním bez pochyb súdny exekútor. Opačný výklad je arbitrárny a nezlučiteľný s princípmi právneho štátu.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo spoločnosti INVEST TRADE, spol. s r. o. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 9Er/574/2011-48 z 7. marca 2016 porušené bolo.

Rozhodnutie Okresného súdu Prievidza č. k. 9Er/574/2011-48 z 7. marca 2016 Ústavný súd zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Okresný súd Brezno (správne má byť Okresný súd Prievidza, pozn.) je povinný uhradiť INVEST TRADE, spol. s r. o. trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Jitky Tutkovej, advokátky so sídlom Mierová 94, 066 01 Humenné, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka žiada tiež o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 610/16 z 24. mája 2016 doručeného ústavnému súdu 31. mája 2016 vyplýva, že v čase rozhodovania okresného súdu nebolo zákonnému sudcovi predložené podanie súdneho exekútora z 15. marca 2016 doručené okresnému súdu 18. marca 2016, ktorým súdny exekútor predložil okresnému súdu doplnenie návrhu sťažovateľky podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku. Táto skutočnosť však nemá žiadny právny význam pre rozhodnutie o zastavení exekúcie. Tridsaťdňovú lehotu uvedenú v § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, v ktorej má oprávnený doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku, treba vykladať tak, že toto doplnenie musí oprávnený doručiť exekučnému súdu. Len tento orgán je oprávnený posúdiť doplnenie návrhu a následne rozhodnúť o zastavení exekúcie, resp.

o pokračovaní v nej. Výklad použitý sťažovateľkou, podľa ktorého subjektom, ktorému sa má návrh doručiť, je i súdny exekútor, je nesprávny a je v priamom rozpore s § 251 ods. 4 a § 57 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých je procesná lehota zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Súdnemu exekútorovi v tomto prípade nemožno považovať za doručovateľa. Ustanovenie § 36 ods. 2 Exekučného poriadku upravuje osobitne postup pri podaní návrhu na vykonanie exekúcie, ktorého náležitosti posudzuje osoba exekútora a následne ho zákonom upraveným spôsobom predkladá súdu spolu so žiadosťou o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a s exekučným titulom. Túto konštrukciu nemožno vzťahovať aj na osobitne upravenú povinnosť oprávneného doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 243f ods. 1 Exekučného poriadku. Preto pokiaľ do uplynutia tridsaťdňovej lehoty, t. j. do 22. januára 2016, nebolo doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie doručené okresnému súdu alebo dané na prepravu (nie však súdnemu exekútorovi), nastali dôvody na zastavenie exekúcie, pričom ani následné doručenie doplnenia návrhu, či už priamo okresnému súdu, alebo prostredníctvom súdnemu exekútorovi, nemôže mať žiadny vplyv na zastavenie exekúcie podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku. Tento výklad zodpovedá aj účelu novely, ktorým bolo nepochybne účinne a urýchlene posilniť súdnu kontrolu pri vymáhaní pohľadávok zo spotrebiteľských vzťahov na základe zmenky, čomu zodpovedá aj pomerne prísna procesná lehota pre oprávnených na doplnenie návrhu. Akceptovaním právneho názoru zastávaného sťažovateľkou by mohlo dochádzať k absurdným situáciám, keď aj po viacerých mesiacoch, resp. rokoch by mohli byť exekučnému súdu podsúvané doplnenia návrhov na vykonanie exekúcie doručené súdnemu exekútorovi „v zákonnej lehote“ a tento by ich súdu doručil s oneskorením bez inej zákonnej lehoty, a to napríklad aj po uplynutí niekoľkých mesiacov či rokov. Len ak by sťažovateľka doručila okresnému súdu doplnenie návrhu do 22. januára 2016, mohlo by to pre ňu privodiť želaný dôsledok, teda pokračovanie v exekúcii. Inak ani z dátumovej pečiatky súdnemu exekútorovi z 21. januára 2016 na doplnení návrhu nevyplýva, akým spôsobom bolo toto podanie doručené súdnemu exekútorovi, či osobne, alebo poštou, čo vnáša pochybnosti o pravdivosti údajov o čase a spôsobe doručenia tohto podania, a to najmä s poukazom na vzťah sťažovateľky a osoby súdnemu exekútorovi. Je evidentné, že sťažovateľka vypracovala doplnenie návrhu 19. januára 2016, toto mala predložiť súdnemu exekútorovi 21. januára

2016, pričom súdny exekútor podanie prípisom z 15. marca 2016 doručil okresnému súdu poštou až 18. marca 2016. Pritom súdny exekútor má podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku povinnosť predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti, alebo zistí, že sú dané dôvody na čiastočné alebo úplné zastavenie exekúcie. Je zrejmé, že súdny exekútor si túto povinnosť v danej veci nesplnil, a to preto, že sťažovateľka doplnenie návrhu pravdepodobne nedoručila súdnemu exekútorovi v zákonnej lehote. I keby sťažovateľka doplnila návrh na vykonanie exekúcie včas na okresnom súde, rozhodnutie okresného súdu by bolo totožné a exekúcia by bola zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku. Predseda okresného súdu ďalej uvádza konkrétne argumenty, na základe ktorých by podľa jeho názoru bolo takýmto spôsobom rozhodnuté.

Z repliky právnej zástupkyne sťažovateľky z 26. júla 2016 doručenej ústavnému súdu 3. augusta 2016 vyplýva, že so stanoviskom predsedu okresného súdu nesúhlasí. Zmyslom ustanovenia § 57 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (podľa ktorého je lehota zachovaná, ak sa posledný deň urobí podanie na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť) je stanoviť plynutie lehôt, a nie určiť adresáta podania. Pri aplikácii tohto ustanovenia na exekučné konanie je nutné slovo „súd“ použiť primerane a vyložiť ho s prihliadnutím na odlišnosti exekučného konania, v ktorom je často adresátom podaní miesto súdu exekútor. Ak by sa akceptoval výklad okresného súdu, znamenalo by to, že vo všetkých ustanoveniach Exekučného poriadku, kde nie je vyslovene určený adresát, ktorému sa má podanie v lehote doručiť, by ním mal byť súd. V konečnom dôsledku by tak oprávnený musel podľa § 31 Exekučného poriadku zložiť preddavok na trovy exekúcie súdu miesto exekútora a rovnako v zmysle § 40 Exekučného poriadku doplniť nesprávny, neúplný alebo nezrozumiteľný návrh na vykonanie exekúcie priamo súdu. Takýto záver by však bol, samozrejme, absurdný. Okresný súd spochybňuje ďalej doručenie doplnenia návrhu exekútorovi 21. januára 2016. V tejto súvislosti je podstatné, že sťažovateľka v rámci svojej podnikateľskej činnosti obchoduje s pohľadávkami a vystupuje ako oprávnená v stovkách exekučných konaní vedených u viacerých exekútorov. Keďže sťažovateľka a súdny exekútor majú sídlo v rovnakej administratívnej budove a na rovnakej adrese, je pochopiteľné, že podania dopĺňujúce návrhy na vykonanie exekúcie podľa § 243f Exekučného poriadku doručovala súdnemu exekútorovi osobne, a nie poštou. Ak tento údaj

chýbal na rovnopise podania určeného pre súdneho exekútora, nie je to vinou sťažovateľky a rovnako to ani nepreukazuje nedodržanie zákonnej lehoty. Skutočnosť, že podanie bolo doručené súdnemu exekútorovi osobne a včas, by mala vyplývať okrem iného aj z knihy došlej pošty súdneho exekútora. Napriek tomu, že možno súhlasiť s okresným súdom, podľa ktorého účel novely by bol lepšie zabezpečený, ak by sa doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie zasielali priamo súdu, pokiaľ to zákonodarca neuviedol v znení novelizovaného ustanovenia § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, nie je možné dospieť k takémuto záveru len teleologickým výkladom, ktorý je v rozpore so systematickým výkladom. Ak sa totiž návrh na vykonanie exekúcie podľa § 38 Exekučného poriadku, ako aj doplnenie neúplného návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 40 Exekučného poriadku doručuje exekútorovi, sťažovateľka sa nemala prečo domnievať, že ak § 243f Exekučného poriadku neurčuje konkrétne adresáta doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie podľa tohto ustanovenia, potom by ním mal byť niekto iný ako exekútor. Napokon právna zástupkyňa sťažovateľky vyslovuje nesúhlas s právnym názorom okresného súdu, podľa ktorého aj keby bolo doplnenie návrhu podané včas okresnému súdu, i tak by došlo k zastaveniu exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku, a uvádza v tejto súvislosti vlastné protiargumenty.

II.

Z podania sťažovateľky z 19. januára 2016 označeného ako „*Doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 243f Exekučného poriadku*“ adresovaného súdnemu exekútorovi, ktorého exekútorskému úradu bolo podanie podľa dátumovej pečiatky doručené osobne 21. januára 2016, vyplýva, že v súlade s ustanovením § 243f ods. 1 a § 39 ods. 4 Exekučného poriadku sa dopĺňajú požadované skutočnosti.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 9 Er 574/2011-48 zo 7. marca 2016 vyplýva, že exekúcia sa zastavuje, keďže nedošlo k doplneniu návrhu na vykonanie exekúcie v lehote 30 dní od účinnosti novely, teda do 22. januára 2016. Konanie bolo zastavené v zmysle § 57 ods. 2 a § 243f ods. 5 Exekučného poriadku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľka je presvedčená, že doplnenie návrhu na začatie exekúcie bolo podané včas, keď ho doručila v zákonnej lehote súdnemu exekútorovi, pričom nie je jej vinou, že súdny exekútor predložil jej návrh okresnému súdu o niekoľko týždňov neskôr, teda dávno po uplynutí zákonnej lehoty.

Podľa názoru okresného súdu za správny treba považovať taký výklad, podľa ktorého malo byť doplnenie návrhu doručené v zákonnej lehote priamo okresnému súdu, čo sa však nestalo, a preto bola exekúcia právom zastavená.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné uviesť, že dotknuté ustanovenia exekučného poriadku nedávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, komu má byť doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie v danom špecifickom prípade v zákonnej lehote doručené, teda či má byť doplnenie doručené priamo okresnému súdu, alebo postačuje, ak bude doručené súdnemu exekútorovi, ktorý má povinnosť bezodkladne podanie predložiť súdu.

Treba konštatovať, že tak výklad a právny názor okresného súdu, ako aj výklad a právny názor sťažovateľky v danej otázke sú vzhľadom na nejednoznačnosť zákonnej

úpravy možné a legitímne, pričom obe interpretácie sa javia ako ústavne konformné. Obe strany uvádzajú viacero presvedčivých argumentov pre závery, ku ktorým dospeli.

Za uvedeného stavu nemožno právne závery okresného súdu považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené, čo znamená, že ústavný súd nemá dôvod do záverov okresného súdu zasiahnuť. Výklad okresného súdu v danej veci je jedným z možných ústavnekonformných výkladov. Samotná skutočnosť, že sťažovateľka má na vec odlišný právny názor, bez ďalšieho nezakladá porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka (ako na to sama poukazuje a ako to vyplýva aj z predmetu jej činnosti) okrem iného obchoduje s pohľadávkami a zaoberá sa aj ich vymáhaním vo väčšom rozsahu (niekoľko stoviek prípadov). Za tohto stavu možno od nej oprávnene očakávať dostatočnú odbornú starostlivosť a predvídavosť pri vybavovaní takejto agendy. Zároveň to znamená, že nemožno súhlasiť s názorom právnej zástupkyne sťažovateľky, podľa ktorého sťažovateľka nemala dôvod vzhľadom na právnu zástupkyňou podaný výklad spornej otázky predpokladať, že doplnenie návrhu na začatie exekúcie sa má realizovať priamo voči okresnému súdu. Práve naopak, pri náležitej opatrnosti a predvídavosti sťažovateľka mala predpokladať aj možný odlišný výklad sporných ustanovení a v súlade so zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* doplnenie návrhu podať v zákonnej lehote nielen súdnemu exekútorovi, ale aj okresnému súdu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2016